

Pohiňte, da vam ne bo žal!
10 različnih zbirk, ki jih

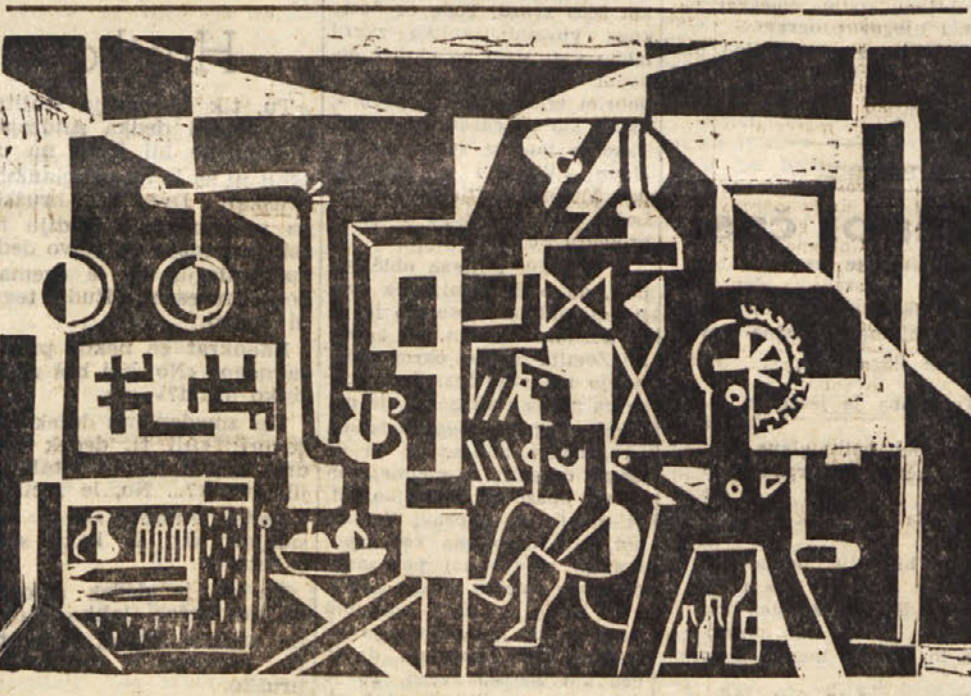
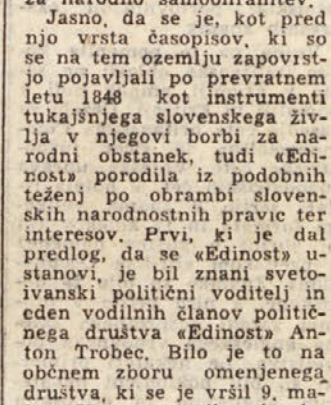
TRŽAŠKA KNJIGARNA

nudi po izredno znižanih cenah
bodo na razpolago le do 10. t. m.

Tržaška knjigarna
TRST, Ul. Sv. Franciška 20
Telefon 37-338

[illegible]

Zamisel za njeno ustanovitev je dal A. Trobec, njen prvi urednik je bil F. Cegnar.

Prof. Avgust Cernigoj, inestor glasovskih tržakih u-
metnikov, ee ga smem
takto imenovati — me je
pravzaprav dvakrat prese-
tnil; prvič s svojim inter-
vjujem v ljubljanskem ra-
diu in z napovedjo svoje
razstave v Mali galeriji in
v drugi s svojim prijaznim,
a nepričakovanim obiskom
na mojem domo. Nie nsem
vedel, da namerava razstav-
ljati v Ljubljani, zato sem
bil resnično dvakrat prijeten
presenečen.

«Človek se neprestano vrača
k svoji prvi ljubezni»
pravi francoski pregovor.
Pred tridesetimi leti je Cer-

metniško tehnično izdelavi.
Pogledajmo samo tega po-
čelina», kako maestozno po-
čelna na svojih solidnih no-
gah, s ponosno dvignjeno
glavo, vse izdelan v drobnih
kubističnih likih. Zdi se
skoraj, kot da bi se umet-
nik pred nami igral s sigurno-
stjo svojih potez in pre-
ciznostjo svoje kompozicije.
Njegove »abstraktnes in dru-
ge »kompozicije« se zdijo
kakor komplicirane geome-
trične enačbe, ki jih je u-
metnik z elegantno sigurno-
stjo razrešil. Nudijo gleda-
lcau nekakšni elementarni
in vendar kompleksen esteti-
ski užitek, kakor pač nani-

deluje ali bolj celota ali um-
no sestavljeni detajli.

Razstava Cernigojeve grafi-
ke ni kdo ve kako obsežna
na, ima pa to prednost, da
zbuja vsjo pozornost. S čim
nas bo nas umetnostni sta-
teus prihodnje spet prese-
tnil tega pa ne glejati in
ljubitelji njegove umetnosti
ne moremo vedeti. Če ni
kaj, kakor njegov povratek k ku-
bističnemu konstruktivizmu,
prinesel vsebniko kaj bi-
stveno novega, pa nas nje-
gove grafike vendarle pri-
silijo k obudovanju Cerni-
gojeve tehnične in kompo-
zijske dovršenosti.

VLADIMIR BARTOL

Sernam nagrad

ki bodo z žrebanjem razdeljene med tiste naročnike »PRIMORSKEGA DNEVNIKA«, ki bodo najkasneje do 31. tega meseca plačali letoletno ali polletno naročnino za leto 1956

ki bodo z žrebanjem razdeljene med tiste naročnike **„PRIMORSKEGA DNEVNIKA“**, ki bodo najkasneje do 31. tega meseca plačali celoletno ali polletno naročnino za leto 1956

1. radijski aparat
2. usnjen potovalni kovček
3. ženska potovalna torba
4. prt in prtiči za čaj
5. luksuzna aktovka
6. srebrna filigr. zapestnica
7. umetniško izdelan šah
8. knjižni opranci (kroparski izdelek)
9. lesena akrinija (goraniški izdelek)
10. pepelnik (kroparski izdelek)
11. servis za liker (v narodnih motivih)
12. vaza (kroparski izdelek)
13. namizna garnitura (v hrvaških nar. motivih)
14. šatulja (v narodnih motivih)
15. kroparski stenski okrasek za cvetice

Naročniki za vse leto pridejo v postev pri žrebanju vsakega nagrađ tisti za pol leta pa samo pri nagradah od 8. do 15.

Navešana darila bodo pred žrebanjem razstavljena v Tržaški knjižarni

Razdeljevanje nagrad bo v soboto 18. februarja 1956 v prostorih našega uredništva

UPRAVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA

Konec osvojiteljskih bojev je ustvaril mayskič po svetu boljše pogoje za uveljavljanje raznovrstnih vrednot, med njimi tudi jezikovnih. Na Primorskem se je to uveljavljanje izražalo v tem, da sta lahko oba tu živeča naroda uživala jezikovne in druge pravice. V nekdanji Avstriji ni bilo take enakovrednosti. V Trstu na pr. sta dve upravi, državna in občinska, držali, imeli in zapravljali italijansko šolsko in zdravstveno slovenski jezik, medtem ko je bilo za italijanske osnovne in srednje šole razmeroma dobro le, so in bodo – čeprav bi bili, nih ne smelo biti. Sredinih in kljub njim so se naše jezikovne vrednote uveljavljale vsa poveljna leta v raznih oblikah. Mnogo jih je bilo na šolskem področju, izid vsake nove slovenske učne knjige je tak razpiselj pojav. Nedavno je izšla Slovenska slovnica za srednje šole v drugi, predelani in pomnoženi izdaji, ki je bila za naša slovenska trenutek ustavi obsoj.

Slovenske slovnice v naših šolah temeljna, glavna, lahko bi rekli najpaznejša knjiga ki spremlja mladino

poskrbljeno. Počas pravi počasji je provalilo spoznanje, da ima vsako ljudstvo pravico do svojega jezika na ozemlju, kjer živi, tudi če je to ozemlje jezikovno mešano. Treba je bilo hudih, včasih krvavih bojev za to, kaj je pravi. A tudi te so bile za dobro izginile, ko je jeziščitina vladavina razglašila, da se slovenščina ne sme nikjer več uporabljati. Stara Avstrija je vsiljevala tržaškim Slovincem nemške središnje šole in jstik sedem ali osem let skozi vse srednješolske razrede. Sedaj stavlja, prof. Martin Jeronikar (Uvod, Glasovanje in Oblikoslovsje) in dr. Anton Kacin (Skladnja, Stilistika, O rabi besed in Meroslovsje), sta že v prvi izdaji 1948 ustvarila dijakom in profesorom priročnik, ki jim je jezikovni pouk. Zdej sta dva po izbranih izkušnjah izdatno izpolnila. Predgovor opozarja, da so vsi deli močno predelani in izpopolnjeni. Ostala pa je prejšnja uporabnost in preglednost.

rudstva, ki žiže daleč na severu; saj srečala sele v Kanalski dolini in v Trzinu najnužnejše redke nemške maselbine. Podoben vosek daleč oddaljenega naroda, naš domaći jezik pa je bil, in je preproden celo naš lastnih tleh, kakor je pokazal angleški poveljnik, ki izkazoval, da se po fascističnem zakonu zamejajo na slovenskih tleh slovenski napisani, ki jih je slovenski župan postavil za svoje slovenske prebivalce. Prečnata, ne-

Poglavje o stari cerkveni slovaščini je zelo razširjeno z glaslovisko in cirilsko azbuko in z navedbo najvrednejših glasloviskih in cirilskih spomenikov. Novo je pravočrtno (str. 35-38). Najdaljši, zelo potreben dodatek je Skladnja besedah (59-75). V Skladnji je razširjena glasi poglavje o slovaščini, ki smo ga zdaj o čistiosti slovu in o tujkah. V stalnih pesniških oblikah je dodan madrigal. O prostih, pesniških oblikah je bilo prej pol strani, zdaj so štiri strani, podprte s primeri iz novejših slovenske poezije. Knji-

Clovestvo je v dveh svetovnih vojnah kreplo in razvijalo slovensko narodno zavest. V prvi svetovni vojni je slovensko vojsko vodil general Maistro, ki ima zdaj daljše in širše stranske, je narasla od 283 na 301 stran. Postala je bogatejša, popolnejša in mišljeno bolj razvijena. V drugi svetovni vojni je slovensko vojsko vodil general Maistro, ki ima zdaj daljše in širše stranske, je narasla od 283 na 301 stran. Postala je bogatejša, popolnejša in mišljeno bolj razvijena. V drugi svetovni vojni je slovensko vojsko vodil general Maistro, ki ima zdaj daljše in širše stranske, je narasla od 283 na 301 stran. Postala je bogatejša, popolnejša in mišljeno bolj razvijena.

Kdo clobek presre usode
čezklovskih vrednot in luči
svetovnih dogodkov, se ne
more pomisliti na prednost
svojega jezika. Čeprav je Trstaskem v desetih povojnih
letih še le vrednote iz niso
donaj uveljavile za oba je-
zika. Glede našega jezika
je bilo in je marsikdo pre-
jete negotovosti, razpravlja-
ja in omahovanja, več ka-
kor bi ga bilo pričakovati
zmozi načel o človeških
vrednotah v območju Organi-
zacije združenih narodov.

Ce je res, da brez neke
maje volje niti las z glave
ne pade, bi clobek dejal, da
je bilo in je vse to nujno.
Vesnostnosti in težave so bi-
le v slovenski knjižnici in tiskani
in je poleg mnogih jezikov
enakovredno in enakovred-
stvo za najtiste duhovne
pribojstvo, od slovstvenih
umetnin do učenih razprav
Anastasius Gruen, ki se je
v prejšnjem stoletju rogal
bomosti slovenskega slov-
stva, bi se danes zavedal, da
je naša beseda v obrambi
človeških pravic tehne-
ša in razneja kraj gore
nemških časopisov in knji-
v v službi krivične germaniza-
tiske ali grmade fašističnega
tiska v službi nenastitne
raznarodovanja. — Knjiga
je izšla na stroške ravnat-
elstva za javno šolstvo.

ANDREJ BUDAL

✓

O nenavadni življenjski in umetniški poti mladega kiparja in našega namiznega mojstra, kiparja in cerkvenega umetnika, rojaka dr. Pertolšiča, smo ponovno obseirne poročali. Rodil se je 26. avgusta 1924 v rodini, v kateri se je kamnoseštvo prenašalo iz roda v rod. Kdor da se je v mladem u-

metniku zgostila dediščina številnih rodov, se je v njem elementarno silo prebujala, utvarjala oblikovalna moč, ki se je gnala od otcove kamnoseške delavnice in bratrove slikarstva na gore, v Rim na umetnostno akademijo, k posameznim

Ne morem si kaj, da ne bi navedel nekaj odločkov iz ocene znamenite ljubljanskega umetniškega zgodovinarja in kritika – Luca Menasija, ki pravi (»Ljudska pravica« 27. 12. 1955):

»Otipljiva telesnost je pokrita zdaj z gladko, zdaj z

O presentljivem uspehu
Prvotone razstave v Rimu,
kateri so poročali številni
italijanski časopisi, je bilo
v pisno v »Primorskem
Inevniku«. Naj pomemb-
nejši osebnih vtisov z raz-
stave v Ljubljani.
Prvi ogled razstavljenih

...kamu, svine, ...
...v zlati v brzo, ...
...umetnikov riso, in
...ki, ti posreduje pri tako
...nadem umetniku nenava-
...obutek, vse iz človeške
...figure in vsi ti torzi » Ce-
...u Pertotu sta človek in nie-
...ovo telo izključni predmet
...umetnostnega oblikovanja »
...e zdijo, kakor bi se nek-
...ami iz sebe vili iz matevija-
...in si vsak zase iskali ož-
...ovarjajočo obliko. Morda
...e bo ta ali ona oblika rah-
...o spomnila na tega ali o-
...nega mojstra: na Marinija,
...norda na Mascherinija; to-
...la nobena od teh podopno-

molče in mirujoče neobliko-
vani kamen, les in kovina,
in oživiljajo in prično govo-
riti, ko se jih dotaknejo na-
ši prsti ali namesto njih o-
či... »

«...Zopet se je ukralo
nekaj življenja v Jakopitev
paviljon, tokrat z štirinaj-
stimi bronzastimi, s osem-
stimi svinčeniimi in po eno lesno,
granitno, kamplito in večje-
no plastiko In zopet mda
umetniška osebnost, ki se
ji ne bojim prerokovati
nadaljšnih uspehov... »

Tudi jak lahko s polnim
prepričanjem napišem: Celo

Celo Pertot

Volitve v Franciji smo tudi v našem dnevniku že obširno komentirali, tako da bi bilo čudno, ko bi se tu še enkrat spuščali v analizo rezultatov. Ponovimo naj le splošno ugotovitev, da so volilni rezultati izraz splošnega nezadovoljstva volilcev nad dosedanjim prejšnjim vladnim zborjenjem, da sredinska kombinacija pomeni, da so volilci svojevoljno menili in da bo zdaj očitno še težje sestaviti vlado kot v prejšnjim parlamentu. Možnosti za razne kombinacije, ki so bile včasih jedro francoske parlamentarne politike, niso se zelo skrite, možnosti za vladno koalicijo, ki bi sodelovala daleč glasov, niso samo dve: zveza med centrom in radikalno-socialističnim levico, ali pa ljudska fronta, torej zveza med komunisti, socialisti in radikali.

Obe možnosti in zdita težko izvedljivi, čeprav ima vsaka morda malo več upanja na uspeh. Obe pa imata tudi svoje zagovornike: za anacionalno fronto se zanimata Pizany in Faure, za ljudsko fronto pa Thorez, Kijou de la Croix, de la Motte, de France, Mollet, ki tudi po celoletnih nadaljevanja svojih precej tesno povezav, tako da se niso uresničile napovedi, da je njuna zveza samo politična in da se bo takoj po razložitvi razbila. Oba pa ne zahtevata volje na za eno ne za drugo kombinacijo, temveč odločitve, da je njuna republi-

našna fronta po volilnih izdatkih upravičena sestati vlado. Pri tem se nečeta vezati nikomer, pripravljena pa so sprejeti vsakogar pomolaj njen program.

Zagovorniki enacionalne politike so se to stalice radikalov in socialistov ostra razirali, čer da zdaj bi morala biti glavna skrb obramba pred komunizmom in pojavaizmom. V glavnem pa se a njihovim stališčem skriva klja, da bi slo v Franciji nadejal po tem, da bi se adajeval isti sistem, ki so a volnici 2. januarja pravzavab osodili.

Francija skratka ni v rožatem polju: dobila je parlament, s katerim bo se tečeladati kot doslej, v Afriku je

nir neposrednih davkov.

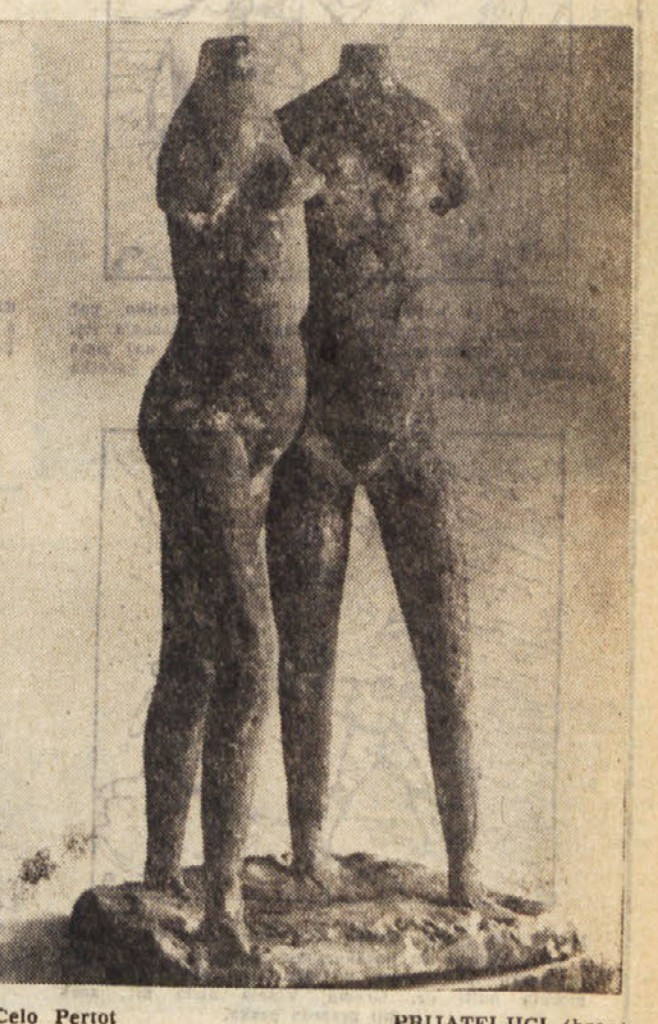
Nameste tega pa je Eisenhower zahteval pooblastila za novo naštrno povečanje pomoci tujini, za nekako novo izdajo Marshallovega načrta. Povečanje pomoci tujini pomeni povečanje državnih izdatkov ali vsaj njihovo ohranitev na sedanjih ravni, če seacelejo prihranki kje drugje. Znanpa je da tendenca kongresa, zlasti republikancev, da bi dosegli proročansko narčanje: s škrcenjem pomoci tujini zaskakovi pa so Eisenhowerji načrti manj kratkovidni od menia velikega dela ameriških politikov, tudi če gledamo samo s stališča političnih interesov ZDA, kot se izražajo v njihovi sedanjipolitiki.

Pri tem je seveda že težko govoriti o zavestnem spoznavanju potrebe neselbične pomoči v nerazvitemi področjem, ki je pravezaprav eno izmed osnovnih, če ne še osredno vprašanje sedanjega sveta, tako politično kot gospodarsko. Od oblike pomoči, ki jo bodo ZDA pripravljene dati, pa tudi od tega, ali bodo to konceptno sprejeli, odobrovali ali odvisni tudi njeni učniki. Vsekakor se ne bi smelo iti po isti poti, ki jo poskušata ubirati mednarodni konzorciji za gradnjo asvanskega jezusa v Egiptu, ki postavlja pogoje, ki niso več skladu z egiptovskimi načeli.

terško suverenostjo, po katerih bi moraliti razloži mednarodnih odnosov, vlasti pa na sredozemskem področju in na Srednjem vzhodu. Zaradi takšnega skupnega stališa obeh vlad tudi ni prišlo do toliko napovedovanega Titovega posredovanja v sporu med Izraelom in Egiptom; kajti za izraelsko-arabski spor je preduslov odgovorna politika ustanavlja-

ki k vedno višjim umetni-
skim stvaritvam. Njegovo
geslo je, kot sem posnel iz
pogovora z umetnikom: «De-
lo, delo in nenehno delo.»
Delo in ustvarjanje, kajti
navdih je prinesel Celo
Pertot s seboj na svet.

V. B. | _____

FRASATELSICI (bron)

Brezposelnost mladine najbolj pereče vprašanje

Na našem področju je 20 odstotkov za delo sposobnih ljudi brezposelnih - Mladine pa je brezposelne kar 30 odstotkov

O vprašanju mladine sploh in zlasti o vprašanju brezposelnosti mladine se je že mnogo razpravljalo in pisalo. To vprašanje obravnavajo zlasti mladinske organizacije raznih strank in sindikati. Če pa na pravilno obravnavo tega vprašanja, vidimo, da je le malo konkretnih rezultatov, ker ostajajo skoraj vedno vsi le pri ugotovitvah in načrtih, medtem ko razne pobude nekako zaspijo. Če pa se tu pa tam doseže kak uspeh, ni posledica načrtnih akcij, marveč dolocene nujnosti.

Najpomembnejši predmet raznih razpravljanih o mladinskih vprašanjih je mladinska brezposelnost. Če pogledamo statistiko, vidimo, da je to vprašanje tudi res najbolj pereče. Na našem področju odpade na primer na skupno število vseh zaposlenih, to je 86.192, skupno 17.827 brezposelnih, kar je že velik odstotek. Toda za mladino je ta odstotek mnogo bolj porazen. Na 6.853 zaposlenih mladincev jih je kar 2.068 brezposelnih, to je okrog 30 odstotkov!

Po isti statistiki vidimo, da je zaposlenih v industriji 2.263 mladincev, v obrti 2.059, v trgovini 2.256, v bankah in zavarovalnicah 67, v javnih službah 85, v prekalifikacijskih tečajih 20, pri SELAD 16 in v pomorstvu 67.

Brezposelnih pa je največ v industriji, to je 1.107 na 2.263 zaposlenih; v trgovini 952, pomorščakov 7, v javnih službah 2.

Iz te statistike pa vidimo, da gre pač samo za tiste mladince, ki so že bili zaposleni in ki so jih odpustili, ter da mladinci, ki niso iščejo prve zaposlitve, niso omenjeni, saj bi jih sicer ne mogli uvrstiti v kategorije. Potemtakem se ogleda, da mladince odpustijo, kar se zdi nekaj nezalisljivo, kar se zdi nekaj nezalisljivo.

Orel in lisica

Orel je spletel gnezdo na visokem drevesu in izlegel male orlice. Pod istim drevesom je lisica skopala lisicino in imela male lisčke.

«Sosed», je dejala lisica orlu, «ne šali se in ne napadaj mojih lisčkov, tega ti ne bi odpustila».

«Le mirna bodi, sosed! Z moje strani te ne bo doletela nesreča», je odgovoril orel.

Minilo je nekaj dni. Male lisčke so začele kukati iz luknje, ena pa je celo prišla na plan in se začela igrati.

Opazil jo je orel in pozabil na obljubo. Zletel je, zgrabil lisčko in jo ponesel v svoje gnezdo. Nahrnil je svoje orlice.

Čez nekaj dni je prišla iz lisicine druga lisčka. Orel je ugrabil tudi njo. Potem se tretjo in četrto in lisica je ostala brez otrok. Zlastno je sedela pred lisicino in vzdihovala:

«Ah, zakaj ne morem letati. Ne visoko, le do orlovega gnezda».

Orel, navajen kraja, je vsak dan izmaknil: zdaj jagne, zdaj goloba, tu in tam kokos, pa tudi male vrabčke.

Nekoč je stari ovčar zakuril ogenj in pekel jagne. To je zaskrbelo orla, poletel je pod nebo in ko je ovčar odšel nadzorovat svojo čredo, je orel vzel meso in odletel v gnezdo.

Toda na meso se je pripeljala jerjavica. Padla je v gnezdo in ga zaglala. Orel je začel mahati s krili, da bi ogenj pogasil, toda ogenj je še bolj vzplamtel, zajel je vse gnezdo in kmalu so popadali na zemljo pečen orli.

Lisica jih je pograbila in dejala orlu, ki je z osmojezimi krili letal nad drevesom: «Ej, sosed, ti si moje lisčke pojedel žive, jaz pa bom tvoje orlice pečene!»

Po Elinu Feltru

ali ACLI oziroma Delavске zbornice za sprejem na delo. To je vsekakor resno vprašanje, ki bi ga morale predne mladinske organizacije in tudi sindikati izpopolniti. To reševanje se je opazilo tudi pri ACEGAT. Nekaj let po vrsti so sprejemali pri tem mestnem podjetju v službo samo mladince določene stranke, sedaj pa je prešel monopol na drugo stranko, ki pa spada v isti tabor, to je v tabor strank vladne večine oziroma večine v tržkem občinskem svetu. Prišla je torej v dobi, ki jo opredeljujejo kot demokratično, zopet v rabo zloglasna «kessera de pana. Kako to škodljivo vpliva na borbenost mladine, si ni težko predstavljati, saj se iz takega ravnanja nujno poraja oportunističen in stremuštvu. Gre pač za prefinjen načrt, katerega sadovi se že kažejo zlasti pri volitvah tovarniških odborov.

Navedli smo le nekaj plati vprašanja, ki se tičejo mladine. Je pa še mnogo vprašanj, o katerih bi bilo treba razpravljati in začeti za njihovo rešitev tudi konkretno akcijo, saj ima vsaka stroka svoje posebne probleme, ki terjajo rešitev.

Sodelovanje mladine Jugoslavije z drugimi mladinskimi organizacijami po svetu

Sodelovanje jugoslovanske mladinske organizacije z drugimi mladinskimi organizacijami po svetu je bilo v preteklem letu izredno živahno. Tako je prišlo do izmenjave študentov z nacionalno zvezo britanskih laborističnih študentov, z delavsko mladino Norveške in Zvezo poljske mladine. Poleg tega je bivala v Beogradu skupina mladinskih voditeljev iz Čila, Urugvaja, Peruja, Indonezije in Nepala, ki je bila kot gost mednarodne zveze socialistične mladine, tri mesece v Evropi.

Tudi lani so predstavniki jugoslovanske mladine sodelovali na štirih seminarjih, katere je razpisal UNESCO za proučevanje dela med mladimi. Med letom pa je 470 jugoslovanskih študentov obiskalo v okviru biroja za mednarodno izmenjavo mladine 12 tujih dežel, pri čemer je seveda vključeno samo delovanje tega biroja in niso upoštevane ostale izmenjave in študijska potovanja. V okviru delovanja tega biroja je Jugoslavijo obiskalo 2437 tujih študentov.

Pričakuje se, da bo to sodelovanje postalo letos še znatno bolj živo in bo zajelo večje število držav.

Velika potreba po domačih mladinskih igrah

Naša mladina smatra, da je že primeren čas za odr-

Firenze — Trg Michelangela

Pevski zbor primorskih študentov

Dne 22. decembra je radio Ljubljana posnel 40-minutni program slovenskih narodnih pesmi iz Benečije. Izvedel ga je moski pevski zbor Kluba primorskih študentov. Zbor obstaja že tri leta in je poleg Akademike pevskega zbora edini študentski zbor v Sloveniji. V svojem delu je dosegel že lepe uspehe in priznanja. Ob prvem festivalu primorskih študentov 1. 1955 je imel številne koncerte po raznih krajih Primorske, obenem pa tudi na festivalu hrvatske in slovenske mladine v Kopru in Bujah, kjer je zastopal ljubljansko mladino. Tudi radio Koper in radio Ljubljana sta že večkrat posnela njegov program.

Sedaj se zbor vztrajno pripravlja za novo turnejo po Primorski. V načrtu ima tudi gostovanje v Trstu.

Slabi časi

Tu kasna je jesen in dež prši na hiše, travnik in polje. Čez blatno, zalostno ravni nihče ne gre.

Tu kasna je jesen in je težko po solah beliti glave, saj učenost v raztreseno nerada gre.

Bilo bi polje, hopta hej! drveti v soncu čez polje kot zdeti ob knjigah kar naprej — a to pri nas menda ne gre!

Zato so slabi časi zdaj. In to, ljudje, zares ne gre. Zato snega nam, zima, daj in naj jesen gre z dežjem v kraj!

Uganka
Mrak jo prinese, zora odpelje, drevi se vrne, nima nedelje!
(20N)

Če še niste vedeli...

1. Koliko zvezd lahko vidite s prostim očesom, koliko pa s teleskopom?
2. Kakšno pot oriše zemlja, ko potuje skozi vesemirje?
3. Zakaj se zvezde, ki se stalno gibljejo, ne zadenejo med seboj?

1. Število zvezd, ki ga vidimo s prostim očesom, je seveda odvisno od človekovega vida. Kdor vidi dobro, lahko našteje več zvezd, kdor vidi slabše pa manj. Pa tudi človek z izredno dobrim vidom ne more videti mnogo več kot 3000 zvezd. Toda če boste koga vprašali, koliko zvezd lahko vidi, vam bo najbrž povedal veliko večjo številko. Z dobrim teleskopom je pa moč videti sto tisočkrat več zvezd.

2. V naših knjigah običajno piše, da oriše zemlja na svoji poti obliko elipse. To je pa le deloma res. Pot, po kateri se Zemlja giblje okrog Sonca, je res eliptična. Toda ker se pa giblje tudi Sonce, je pot Zemlje okrog njega odvisna od gibanja Sonca. Če bi se mogli dvignuti v vesemirje in od tod opazovati Zemljino pot, bi videli, da napravi Zemlja pot, ki ima obliko več zaporednih, med seboj povezanih elips, po katerih potuje Sonce.

3. Samo v tisti svetlobni meglici, ki jo vidimo preko sredine neba, smatramo, da je več kot 300.000 zvezd. To je dobro znana Rimska pot ali Mlečna pot. Toda obstojijo še druge skupine zvezd. Zato se človek čisto vpraša, kako to, da se zvezde, ki se nepre-

stoma gibljejo, nikoli ne zadenejo med seboj. Ko gledamo Rimsko pot, se nam zdi, da bi lahko zelo hitro prišlo do tega, da bi dve zvezdi ali pa še več treščile med sabo, ker se nam zdi, da so zelo blizu med seboj. Toda to se nam zdi tako le zaradi velike oddaljenosti od nas. V resnici so pa zelo redke. Računajo, da je v vesemirju tako na redko naseljeno z zvezdami, kakor bi bila Evropa, če bi v njej živele le tri ose.

Hruška
Tu, tik za ograjo stojita dve hruški dedka Andreja. V hipu je bil Rudi na ograji in že je bil pri sladkih hruškah. Dve, tri hruške pa se izmuznejo Rudiju iz rok in padejo na glavo dedku Andreju, ki je dremal pod drevesom. Rudi tega ni opazil.

Naenkrat ga nekdo prime za nogo: «No, kaj boš zdaj, sinko dragi?»
Ves zmeden mu dedek odgovori: «Ali ti, dedek Andrej, nikoli nisi rabul tujih hrušk? No, le reci!»

Dedek Andrej se je nasmejal: «In še kako sem rabul!»

Pa se je dedek sklonil, da je dedek lahko stopil na njegov hrbet, s hrbta na ramena, z ramen na hruško.

«Le plezaj, plezaj, še više, čisto v vrh, tam so najslajše...»

D. S.

FILATELISTIČNE ZANIMIVOSTI Etiopske znamke

Leta 1894 so izšle prve etiopske znamke s slikami cesarja Menelika II. in etiopskega leva. Teh znamk je bilo sedem in so imele vse napisane le v amarskih črkah. Poštno omrežje se je zelo razširilo, znamk je bilo uporabljanih precej, zaradi tega so tudi cene teh prvih znamk nizke. Leta 1900 so bile iste znamke pretiskane z napisom «Ethiopia», v naslednjih letih pa je prišlo do več izdaj iste serije s pretiski v amarski in pretiski novih vrednot, tako da je bilo do leta 1908 izdanih skupno s prvimi kar 83 znamk. Nekateri izmed teh znamk so zelo redke in veljajo edno vsotico. Leta 1909 je izšla nova serija sedmih znamk s tremi različnimi motivi. Na dveh je bil cesar Menelik II., na eni pa cesarica Haile Selassie I. in tudi to spremembo so poštalci pretiskane. Ob isti priliki je izšla tudi nova serija znamk, ki je prikazovala alegorije kronanja. Leta 1931 je izšla serija iz leta 1928 pretiskana z novimi vrednotami, kmalu nato pa so dotiskali serijo z različnimi motivi. Naslikani so bili portreti cesarja Haile Selassie I. in cesarice Menen-rasa Makonnen. Znamke pa so prikazovale tudi kip Menelika II. in neki železniški most, ki je bil zgrajen v tistem času. A pretiskom ni hotelo osti konec. Leta 1936 so nato zasedli Italijani in seveda izdajali tamkaj svoje znamke. Italijanska uprava je najpogostejša serija znamk z napisom «Poste coloniali» in v modri, drugi pa v vijolični barvi.

Leta 1919 je izšla nova frankovna serija. Znamke so bile velikega formata in so prikazovale portrete cesarja Taferija in cesarice Zeodit in, katredralo sv. Jurija v Adis Abebi in razne živali: žirafa, nosorog, itd. Znamke so imele napis v amarski in amarski. A tudi te znamke so morale v naslednjih letih do-

biti precej pretiskov. Navada pretiskov se je že ustavila v etiopski pošti. Leta 1928 smo zopet dobili novo serijo s portreti cesarice Zeodit in, raza Taferija. Tem znamkam so sledili še običajni pretiski. Nekaj mesecev po izidu prve serije pa so bile znamke pretiskane ob priliki imenovanja rasa Taferija za cesarja Etiopije. Leta 1930, in sicer 3. aprila, je dobil cesar Taferi novo ime, in sicer Haile Selassie I. in tudi to spremembo so poštalci pretiskane. Ob isti priliki je izšla tudi nova serija znamk, ki je prikazovala alegorije kronanja. Leta 1931 je izšla serija iz leta 1928 pretiskana z novimi vrednotami, kmalu nato pa so dotiskali serijo z različnimi motivi. Naslikani so bili portreti cesarja Haile Selassie I. in cesarice Menen-rasa Makonnen. Znamke pa so prikazovale tudi kip Menelika II. in neki železniški most, ki je bil zgrajen v tistem času. A pretiskom ni hotelo osti konec. Leta 1936 so nato zasedli Italijani in seveda izdajali tamkaj svoje znamke. Italijanska uprava je najpogostejša serija znamk z napisom «Poste coloniali» in v modri, drugi pa v vijolični barvi.

Leta 1919 je izšla nova frankovna serija. Znamke so bile velikega formata in so prikazovale portrete cesarja Taferija in cesarice Zeodit in, katredralo sv. Jurija v Adis Abebi in razne živali: žirafa, nosorog, itd. Znamke so imele napis v amarski in amarski. A tudi te znamke so morale v naslednjih letih do-

biti precej pretiskov. Navada pretiskov se je že ustavila v etiopski pošti. Leta 1928 smo zopet dobili novo serijo s portreti cesarice Zeodit in, raza Taferija. Tem znamkam so sledili še običajni pretiski. Nekaj mesecev po izidu prve serije pa so bile znamke pretiskane ob priliki imenovanja rasa Taferija za cesarja Etiopije. Leta 1930, in sicer 3. aprila, je dobil cesar Taferi novo ime, in sicer Haile Selassie I. in tudi to spremembo so poštalci pretiskane. Ob isti priliki je izšla tudi nova serija znamk, ki je prikazovala alegorije kronanja. Leta 1931 je izšla serija iz leta 1928 pretiskana z novimi vrednotami, kmalu nato pa so dotiskali serijo z različnimi motivi. Naslikani so bili portreti cesarja Haile Selassie I. in cesarice Menen-rasa Makonnen. Znamke pa so prikazovale tudi kip Menelika II. in neki železniški most, ki je bil zgrajen v tistem času. A pretiskom ni hotelo osti konec. Leta 1936 so nato zasedli Italijani in seveda izdajali tamkaj svoje znamke. Italijanska uprava je najpogostejša serija znamk z napisom «Poste coloniali» in v modri, drugi pa v vijolični barvi.

Leta 1919 je izšla nova frankovna serija. Znamke so bile velikega formata in so prikazovale portrete cesarja Taferija in cesarice Zeodit in, katredralo sv. Jurija v Adis Abebi in razne živali: žirafa, nosorog, itd. Znamke so imele napis v amarski in amarski. A tudi te znamke so morale v naslednjih letih do-

biti precej pretiskov. Navada pretiskov se je že ustavila v etiopski pošti. Leta 1928 smo zopet dobili novo serijo s portreti cesarice Zeodit in, raza Taferija. Tem znamkam so sledili še običajni pretiski. Nekaj mesecev po izidu prve serije pa so bile znamke pretiskane ob priliki imenovanja rasa Taferija za cesarja Etiopije. Leta 1930, in sicer 3. aprila, je dobil cesar Taferi novo ime, in sicer Haile Selassie I. in tudi to spremembo so poštalci pretiskane. Ob isti priliki je izšla tudi nova serija znamk, ki je prikazovala alegorije kronanja. Leta 1931 je izšla serija iz leta 1928 pretiskana z novimi vrednotami, kmalu nato pa so dotiskali serijo z različnimi motivi. Naslikani so bili portreti cesarja Haile Selassie I. in cesarice Menen-rasa Makonnen. Znamke pa so prikazovale tudi kip Menelika II. in neki železniški most, ki je bil zgrajen v tistem času. A pretiskom ni hotelo osti konec. Leta 1936 so nato zasedli Italijani in seveda izdajali tamkaj svoje znamke. Italijanska uprava je najpogostejša serija znamk z napisom «Poste coloniali» in v modri, drugi pa v vijolični barvi.

Leta 1919 je izšla nova frankovna serija. Znamke so bile velikega formata in so prikazovale portrete cesarja Taferija in cesarice Zeodit in, katredralo sv. Jurija v Adis Abebi in razne živali: žirafa, nosorog, itd. Znamke so imele napis v amarski in amarski. A tudi te znamke so morale v naslednjih letih do-

biti precej pretiskov. Navada pretiskov se je že ustavila v etiopski pošti. Leta 1928 smo zopet dobili novo serijo s portreti cesarice Zeodit in, raza Taferija. Tem znamkam so sledili še običajni pretiski. Nekaj mesecev po izidu prve serije pa so bile znamke pretiskane ob priliki imenovanja rasa Taferija za cesarja Etiopije. Leta 1930, in sicer 3. aprila, je dobil cesar Taferi novo ime, in sicer Haile Selassie I. in tudi to spremembo so poštalci pretiskane. Ob isti priliki je izšla tudi nova serija znamk, ki je prikazovala alegorije kronanja. Leta 1931 je izšla serija iz leta 1928 pretiskana z novimi vrednotami, kmalu nato pa so dotiskali serijo z različnimi motivi. Naslikani so bili portreti cesarja Haile Selassie I. in cesarice Menen-rasa Makonnen. Znamke pa so prikazovale tudi kip Menelika II. in neki železniški most, ki je bil zgrajen v tistem času. A pretiskom ni hotelo osti konec. Leta 1936 so nato zasedli Italijani in seveda izdajali tamkaj svoje znamke. Italijanska uprava je najpogostejša serija znamk z napisom «Poste coloniali» in v modri, drugi pa v vijolični barvi.

Leta 1919 je izšla nova frankovna serija. Znamke so bile velikega formata in so prikazovale portrete cesarja Taferija in cesarice Zeodit in, katredralo sv. Jurija v Adis Abebi in razne živali: žirafa, nosorog, itd. Znamke so imele napis v amarski in amarski. A tudi te znamke so morale v naslednjih letih do-

biti precej pretiskov. Navada pretiskov se je že ustavila v etiopski pošti. Leta 1928 smo zopet dobili novo serijo s portreti cesarice Zeodit in, raza Taferija. Tem znamkam so sledili še običajni pretiski. Nekaj mesecev po izidu prve serije pa so bile znamke pretiskane ob priliki imenovanja rasa Taferija za cesarja Etiopije. Leta 1930, in sicer 3. aprila, je dobil cesar Taferi novo ime, in sicer Haile Selassie I. in tudi to spremembo so poštalci pretiskane. Ob isti priliki je izšla tudi nova serija znamk, ki je prikazovala alegorije kronanja. Leta 1931 je izšla serija iz leta 1928 pretiskana z novimi vrednotami, kmalu nato pa so dotiskali serijo z različnimi motivi. Naslikani so bili portreti cesarja Haile Selassie I. in cesarice Menen-rasa Makonnen. Znamke pa so prikazovale tudi kip Menelika II. in neki železniški most, ki je bil zgrajen v tistem času. A pretiskom ni hotelo osti konec. Leta 1936 so nato zasedli Italijani in seveda izdajali tamkaj svoje znamke. Italijanska uprava je najpogostejša serija znamk z napisom «Poste coloniali» in v modri, drugi pa v vijolični barvi.

še nekaj znamk pretiskanih leta 1944 pa je bil ob stolek nica rojstva s posebno serijo počasten bivši cesar Menelik II. L. 1945 je izšla serija 21 Rdeči križ, l. 1947 pa serija 10 z znamk, ki je proslavljala tretletno zamudo 50-letnice etiopske pošte (letnice na znamkah so bile 1894—1944). Istega leta je bila izdana serija na čast pokojnemu amarskemu predsedniku Roosewelta, nato pa še serija na čast petdesetletnici rojstva cesarja Haile Selassie I. Znamke, ki so izšle po tem letu, so bile že bolj izdelane. V ovlalnem okviru je bila na vseh glava cesarja, znamke pa so prikazovale razne motive, katerih so bile posvečene. Tako so se končale leta 1947 izšle frankovne znamke s slikami raznih etiopskih krajev, leta 1950 je bila proslavljena dvajsetletnica cesarjevega vladanja. Razna javna dela so bila počastena s posebnimi znamkami, leta 1951 je bila proslavljena 55-letnica bitke pri Adulu. Leta 1952 so bile izdane znamke v počastitev povratka v državo skupaj s sklop Etiopske federacije.

Vseh etiopskih znamk — frankovnih, letalskih, portovnih, ekspresnih — je bilo do sedaj 429. Zbirka sama velja danes precej, če kdo hoteli danes našteti to zbirko, mu svetujemo, da prične zbirati znamke od leta 1942 naprej. Sele ko bo imel to zbirko popolno, se bo lahko vrgel na zbiranje etiopskih znamk, ki so bile izdane pred italijansko zasedbo.

Dobra zbirka vsake hiše brska in brklja in briske, ko pa zbirka ni več čisto stara vržejo v smetišče.

Dvanajstdeset dminarjev, belih mlinarjev, praznaka nimajo ni nedelje v rdečem mlinu, kjer melje se, mltje meni in tebi, hčeri in sinu!

AVTOPREVOZNIKO PODJETJE FRANC LIPOVEC

Vsakovrstni prevozi
z osebnimi luksuznimi avtomobili Fiat 1400 za tui in inozemstvo
GARAŽA:
UL. Timeus 4, tel. 98-296
STANOVANJE:
UL. F. Severo 6, tel. 33-113

Naročniki! KUPUJTE pri TVRDKAH, ki oglašajo v našem listu!

Ribarič Ivan
IMPORT • EXPORT

VSEH VRST LESA IN TRDIH GORIV

TRST — ULICA F. CRISPI 14 — TEL. 93-502
ULICA DELLE MILIZIE 19 — TEL. 96-510

POŽAR ARTEMIO
TOVARNI PREVOZI

TRST — UL. Moreri 7
Telefon št. 28373

v vse kraje, tudi v inozemstvo

AVTOGARAŽA „Roiano“

TRST-ROJAN — UL. MORERI ST. 7 — TEL. 35-608
privatno tel. 27-240 — (Zadnja postaja filobusa št. 5)
Prostori za parkiranje avtomobilov in motornih koles — Odprto tudi ponoči —

Prevoz potnikov z osebnimi avtomobili na vs. kraje, tudi v inozemstvo

IMPEXPORT

TRST, UL. G. BATTISTI 23-I.
Tel. 44-208. Telegr. IMPEXPORT-TRIESTE

UVAŽA:
Vsakovrstni les, drva za kurjavo, gradbeni material

IZVAŽA:
tekstil, kolonial, ne blago in raznovrstne stroje

SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA VSAKOVRSNE KOMPENZACIJE

Kaj sta doživela Marko in Metka

Marko se je nasmehnil: «Pri njej ne toliko, pač pa v njeni kuhinji. Jaz sem že strašno lačen! Po-klicaj je arabskega slugo in mu naroči, naj jima preskrbi kaj za pod zobe. Sluga je tekel do začeta karavana, kjer je jezdi dr. Grom,

da bi ga vprašal za dovoljenje. Kmalu se je vrnil s poročilo, da ni časa za take stvari, ker se bliža pešeni vihar in zato morajo priti čim hitreje do kakšnega zaklonišča.

in res, kmalu se je dvignil tako strašen vihar, da sta otroka kar onemela od velike groze. Vihar je nosil s seboj ogromne množice peska in je napolnil ves zrak. Otroka sta si zavezala z ruto usta, da bi se branila drobnega peska.

Naenkrat kamela ni mogla dalje in je padla na kolena. Otroka sta razjehala in sta hotela iskati pomoči pri dr. Gromu. Nista stali, kako strašno reč je tak vihar v puščavi, ki ga imenujejo asamuma.

Marko je prijel Metko za roko in skoro vlekli s seboj. Korak za korakom sta se borila proti vetru in pesku ter krenila v smer, kjer sta menila, da moreta najti dr. Groma. Videla nista nič, zrak je bil prepoln peska.

Marko je kmalu spoznal, da ne moreta dalje. Zato je sklenil vrniti se in kameli. Ali kje je bila tista žival? Okoli in okoli sam pesek, sama neprodna peščena megla!

Pijača se hrepnela po požirku čistega zraka, oči so zaman iskale pomoči. Po nekoliko korakin sta otroka onemogla padla na tla. Čvrsto sta se še vedno držala za roke, ko ju je pokrli velik peščen val. Tedaj sta omedlela.

Ko sta se otroka spet zavedla, sta videla blizu sebe Arabce s črnimi krinkami na obrazu. To je bilo najbolj divje plemo, Tuaregi, česar pa Marko in Metka na srečo nista vedela. (Nadaljevanje sledi)

Sličice iz Rocola

Nobeno človeško plemo na evropski celini se ni do danes do današnjih dni tako močno posvečalo poljedelstvu kot Slovani. Zaradi tega so bili veliko bolj odvisni od narave. Ta odvisnost je bila toliko večja, ker si naravnih poljov niso znali prilagajati in skupno posesti. V njene sile, Cesar pa ne razumemo, to pomeni nekaj skrivnostnega, nadnaravnega. Tako so si naravo predstavljali oni, zato so jo oboževali in pripisovali skrivnostnim bitjem vse najpomembnejše pojave in spremembe v vidnem svetu, na pr. letne cese, blisk, grom i. dr. Ker pa poteka življenje skozi neprijetnosti in neprijetnosti, ugodja in neugodja, so temu primerno ločili ta bitja v dobra in zla, prvim so rekli bogovi, drugim besei.

Če je bogove so častili in moljavali in daritvami. Ni manjkalo praznikov v letu in v vsaki se je udeležilo spremembam in privedi ob raznih letnih časih. Najpomembnejši praznik je bil ob zimskem sončnem prevratu, ko prične dan rasti – koledo ali badnjak (naš božič).

Poganska vera se je le počasi – okrog 600 let – umikala krščanstvu: Kobardici so na pr. še pred približno 300 leti častili neko drevo ob svetem studencu; ob vrelcu v Stivanu je bil sveti kralj. Takoj v domisliji naših prednikov ohranilo svojo božansko moč, ko si je med nje utrlo pot krščanska vera. Sploh so vsi narodi v poganskem dobi slepo oboževali vodo, zlasti izvirke.

Se so po slovenski zemlji – ponekod več, ponekod manj – sledovi staroslovanskega ščedenja; ohranjeni so v ljudskih običajih in še igra v njih svojo važno vlogo voda. Prav božična doba s svojimi številnimi božičnimi običaji je pr. značilno ljudski novoletni praznik, ljudski začetek leta, ki zajema dobo od svetega Andreja konec novembra tja do treh kraljev. Zato ni čudno, če v slovenskem čistem času večkrat običaje s čarodajnimi nameni, zelo značilnimi na prehodu starega leta v novo; ubraniti se je treba vseh zlega in vseh nevarnosti v prihodnem letu, izposlovati rodovitnost, zavarovati si srečo in izvedeti prihodnost.

V ločnem času straši v njegovih skrivnostnih zimskih nočeh vse polno nečistih tuhlov, zlih čarov, besov, urokov. Stari Slovenci so v davnini s sežiganjem brinja odganjali zle bese od hise. Danes preganjajo na kmeth zle sile, nečiste duhove in druge česnega na svati večer, na Silvestrovo in pred sv. treh kraljev, in to tako, da pokadijo in poskropijo z blagoslovljeno vodo vse hišne, hlevske in gospodarske prostore. Tudi v strelnjaku se skozi ta prastari namen. Na Koroskem ustreljajo na sv. trikrat, pred sv. tremi kralji dežvetrak. Tudi škodljivih čarovnic se skušajo znebiti. V Prekmurju postavijo po polmoci pred hlevske vrata brano, da bi se živini ne približale čarovnice in ji kakorkoli škodovala.

Ta čas je primeren še za druga dejanja. V Prekmurju tresejo po kosilu na sv. večer sadna drevesa in govorijo »Naj bo tako polno kot je moje črevo!«

Rezanjanko so v preteklih desetletjih na novo leto hodilci k studencu po vodo, ki so jo potem na trzniku med gorami zlasti za moškim v obziru. Zlato je moškim v zagnana rožna voda. V Prekmurju se mora na sv. večer p. večerji vsakdo umiti v pile sebni vodi, v kateri so bile rože od žegna z velikega smarna.

Na pragu novega leta je kmečki človek rodoveden, kakšno bo vreme v prihodnjem letu, kako bo pastlo žito, kakšna bo letina i. dr. Kaj različna so vedeževanja rajvednih deklet. Poslušujejo se vode in vanjo vlivajo jajca, smetane, vosek, iz podob, ki se vlinijo v vodo, sklepajo iz tega dobi z možitvijo, kakšno bo ženin itd.

Med značilnejše in najbolj obsežne božično-novoletne običaje štejemo obhode otrok in odraslih ljudi. Prvo mesto v teh obhodih zavzemajo koledarji, nakoledovane darovce (klobase, jajca, mast, orehe, teran) spravili do sv. treh kraljev ter na ta praznik priredili pri kakem kmetu skupno večerje in ples. Na silvestrovno so povabili darovce in odlične možne iz občine in odlične možne iz okolice.

Na praznik nožnih otrok hodijo otroci od hise do hise, se tepežajo in prosijo darov. Čarodajni namen tepežarstva je razviden iz naših tepežnih običajev. Ljudi tepežajo, da bi bili vse leto srečni, veselji in zdravi, živina, da bi bili debela in močna, dekleta, da bi dobile može, dreveje, da bi dobro obrodilo. Pri tem je poglavitem čarodajni udarec svezlo zeleno vejico, ki prinaša pomladitev in življenje; slika moč vsakomur, kdor je njo udarjen.

Nekaj sličnega je bilo običaj na Trzaskem Krasi (Mavhnje), ko so še pred petdesetimi leti nosili dekci na Silvestrovo svojim vrstnicam ohrovtovo (vrzotno) glavo v krasheno s pomarančami in raznobarnimi trakovi.

Dočim se so po Kranjskem Stajerskem in Koroskem ohranili ti in razni drugi stari običaji, so pri nas že slika medeljem splošno najstarejša ka rnu. Pri njih je stik s preteklim, ki je naglo izpodrival iz vaskih skupnosti konservativne sile in zrahljal nedanjo krepko medsebojno povezanost. Tudi živimo na mojem prepihu, ki nam je nesel to in drugo narodno blago bolj hitro kot v ostalih slovenskih krajih.

